

**Тернопільський національний педагогічний університет
імені Володимира Гнатюка**

Кафедра спеціальної та інклюзивної освіти

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Завідувач кафедри

Г. І. Слосанська

04 вересня 2024 року

**РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ПРОФЕСІЙНО-ОРІЄНТОВАНА (ПЕРЕДДИПЛОМНА) ПРАКТИКА**

Рівень вищої освіти	перший (бакалаврський)
Галузь знань	А Освіта (шифр і назва галузі знань)
Спеціальність	А6 Спеціальна педагогіка (код і найменування спеціальності)
Освітня програма	Логопедія (найменування освітньої програми)
Мова навчання	Українська

Тернопіль 2024

Робоча програма навчальної дисципліни «Професійно-орієнтована (переддипломна) практика» для студентів освітньої програми Логопедія спеціальності А6 Спеціальна освіта» галузі знань А Освіта.

Розробники:

Г.І.Слозанська - доктор педагогічних наук, професор кафедри спеціальної та інклюзивної освіти Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка

Н.М. Горішна – доцент кафедри спеціальної та інклюзивної освіти Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка

Робочу програму затверджено на засіданні кафедри спеціальної та інклюзивної освіти

Протокол № 2 від «04» вересня 2024 року.

Завідувач кафедри спеціальної та інклюзивної освіти Ганна СЛОЗАНСЬКА

1. Опис навчальної дисципліни

1	Освітня програма	Логопедія
2	Спеціальність	А6 Спеціальна освіта
3	Галузь знань	А Освіта
4	Ступінь вищої освіти	Перший (бакалаврський)
5	Статус дисципліни	Обов'язкова
6	Мова навчання	Українська
7	Курс	4
8	Семестр	8
9	Кількість змістових модулів	3
10	Форма підсумкового контролю	Екзамен
11	Обсяг дисципліни в кредитах ECTS	7 кредитів
12	Загальна кількість годин	210
13	Аудиторні заняття (год.)	Денна форма – 0, заочна форма – 0,
14	Лекції (год.)	Денна форма – 0, заочна форма – 0,
15	Семінарські заняття (год.)	Денна форма – 0, заочна форма – 0,
16	Самостійна робота студента (год.)	Денна форма – 210, заочна форма – 210

2. Мета навчальної дисципліни

Метою професійно-орієнтованої (переддипломної) практики» закріплення та розширення знань з предметів фахової підготовки, розвиток практичних вмінь та навичок для виконання професійних обов'язків та проведення прикладних наукових досліджень в галузі логопедії.

Завдання переддипломної практики включають:

- знайомство із передовими практиками та сучасними методами здійснення логопедичного супроводу дітей з порушеннями мовлення;
- отримання власного практичного досвіду професійної діяльності за фахом;
- збір емпіричних даних для підготовки кваліфікаційної роботи;
- розвиток вмінь і навичок роботи з різними джерелами інформації, аналізу та інтерпретації результатів наукових досліджень у контексті практичної діяльності за фахом.

Вивчення дисципліни забезпечує набуття наступних компетентностей:

ЗК 3. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК 4. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК 5. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК 6. Здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології.

ЗК 7. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК 8. Здатність працювати в команді.

ЗК 9. Здатність до міжособистісної взаємодії.

ЗК 10. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).

ЗК 10. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).

СК 2. Здатність до аналізу вітчизняного та зарубіжного досвіду становлення і розвитку спеціальної, інклюзивної освіти та логопедії.

СК 3. Здатність застосовувати психологопедагогічні, медико-біологічні, дефектологічні, лінгвістичні знання у сфері професійної діяльності.

СК 4. Здатність планувати та організовувати корекційно-логопедичну роботу з урахуванням структури та особливостей порушення мовленнєвого розвитку, актуального стану та потенційних можливостей дітей, оцінювати її результати.

СК 5. Здатність реалізовувати ефективні корекційно-освітні технології у роботі з дітьми, підлітками, дорослими з порушеннями мовлення, доцільно обирати методичне й інформаційнокомп'ютерне забезпечення.

СК 6. Здатність працювати в команді, здійснювати комплексний логопедичний, корекційно-педагогічний, психологічний та соціальний супровід дітей з особливими освітніми потребами.

СК 7. Здатність дотримуватися вимог до організації навчального та корекційно-розвивального освітнього середовища.

СК 8. Готовність до діагностико-консультативної діяльності.

СК 9. Здатність застосовувати теоретичні, емпіричні методи психологопедагогічного дослідження, статистичні методи обробки отриманої інформації, визначати дослідження. достовірність результатів дослідження.

СК 10. Здатність до системного психолого-педагогічного супроводу сім'ї, яка виховує дитину з особливими освітніми потребами, з порушеннями мовлення.

СК 11. Здатність дотримуватися основних принципів, правил, прийомів і форм суб'єкт-суб'єктної комунікації.

СК 12. Здатність організовувати дитячий колектив, створювати в ньому рівноправний клімат і комфортні умови для особистісного розвитку вихованців та їхньої соціальної інтеграції.

СК 13. Здатність будувати гармонійні відносини з особами з порушеннями мовленнєвого розвитку, їхніми сім'ями та учасниками спільнот без упередженого ставлення до їх індивідуальних потреб.

СК 14. Здатність до роботи із спільнотою – на місцевому, регіональному, осіб національному, європейському і більш широкому глобальному рівнях з метою формування толерантного, гуманного ставлення до з порушеннями мовлення та іншими особливими освітніми потребами, розвитку здатності до рефлексії, включаючи спроможність обдумувати як власні, так й інші системи цінностей.

СК 15. Здатність чітко та аргументовано висловлювати власні професійні переконання, враховуючи особливості аудиторії та ситуації спілкування, надавати точний, своєчасний та дієвий зворотній зв'язок клієнтам та колегам.

СК 16. Здатність до особистісного та професійного самовдосконалення, навчання та саморозвитку.

СК 17. Здатність надавати інформацію та допомогу щодо отримання логопедичних та інших корекційно-розвиткових послуг, залучати ресурси, необхідні для забезпечення наявних потреб клієнтів.

СК 18. Здатність розуміти, визначати та узгоджувати потенціал педагогічного впливу батьків, шкільного колективу, соціокультурного середовища для реалізації завдань спеціальної та інклюзивної освіти.

СК 19. Здатність визначати, добирати та застосовувати відповідні віку та цілям втручання матеріали, обладнання і технології, оцінювати їх ефективність для покращення доступу до спеціальної та інклюзивної освіти.

СК 20. Здатність визначати першочергові завдання, ефективно розподіляти навантаження, використовувати час та вирішувати труднощі у повсякденній професійній діяльності.

3. Результати навчання

Вивчення навчальної дисципліни Професійно-орієнтована (переддипломна практика) забезпечує досягнення здобувачами таких результатів навчання:

РН 1. Знати сучасні теоретичні основи спеціальної освіти відповідно до спеціалізації, застосовувати методи теоретичного та експериментального дослідження у професійній діяльності, релевантні статистичні методи обробки отриманої інформації, узагальнювати результати дослідження.

РН 2. Здійснювати пошук, аналіз і синтез інформації з різних джерел для розв'язування конкретних задач спеціальної та інклюзивної освіти.

РН 3. Розуміти закономірності та особливості розвитку і функціонування, обмеження життєдіяльності у контексті професійних завдань.

РН 4. Застосовувати для розв'язування складних задач спеціальної освіти сучасні методи діагностики психофізичного розвитку дітей, критично оцінювати достовірність одержаних результатів оцінювання, визначати на основі їх інтерпретації особливі освітні потреби дітей та рекомендації щодо створення найоптимальніших умов для здобуття освіти.

РН 5. Розуміти принципи, методи, форми та сутність організації освітньо-корекційного процесу та логопедичного супроводу у різних типах закладів.

РН 6. Планувати освітньо-корекційну роботу на основі результатів психолого-педагогічної діагностики осіб з порушеннями мовленнєвого розвитку з врахуванням їхніх вікових та індивідуально-типологічних відмінностей.

РН 7. Вільно спілкуватися державною та іноземною мовами у професійному середовищі, володіти фаховою термінологією та професійним дискурсом.

РН 8. Організовувати і здійснювати психолого-педагогічне вивчення дітей з особливостями психофізичного розвитку, діагностико-консультативну діяльність.

РН 9. Мати навички комплектування та організації діяльності спеціальних закладів освіти, спеціальних груп у закладах дошкільної освіти, спеціальних класів у закладах загальної середньої освіти тощо.

РН 10. Здійснювати спостереження за дітьми з порушеннями мовлення, реалізовувати логопедичний супровід з урахуванням їхніх психофізичних, вікових особливостей, індивідуальних освітніх потреб, можливостей та здібностей.

РН 11. Застосовувати у професійній діяльності знання про методики, технології, форми і засоби реабілітації та корекційно-розвивального навчання дітей з порушеннями мовлення.

РН 12. Аргументувати, планувати та надавати психолого-педагогічні та корекційно-розвиткові послуги (допомогу) відповідно до рівня розвитку і функціонування, обмеження життєдіяльності дитини з особливими освітніми потребами загалом та порушеннями мовленнєвого розвитку зокрема.

РН 13. Володіти методиками сприяння соціальній адаптації осіб з особливими освітніми потребами та порушеннями мовлення, їхньої підготовки до суспільної та виробничої діяльності.

РН 14. Реалізовувати психолого-педагогічний супровід дітей з особливими освітніми потребами в умовах інклюзії у ролі вчителядефектолога, асистента вихователя закладу дошкільної освіти, асистента вчителя закладу загальної середньої освіти тощо.

РН 15. Застосовувати у професійній діяльності сучасні універсальні та спеціалізовані інформаційні системи та програмні продукти; бібліотечні ресурси та технології, зокрема електронні; спеціальну апаратуру та інструменти.

РН 16. Приймати обґрунтовані рішення з урахуванням цілей, ресурсних і законодавчих обмежень, ціннісних орієнтирів.

РН 17. Мати навички самостійного навчання та пошуку необхідної інформації.

РН 19. Визначати потреби і проблеми дітей з особливими освітніми потребами та їхніх сімей, знаходити інноваційні рішення та залучати ресурси для їх задоволення та вирішення.

4. Терміни проходження практики

Професійно-орієнтована (переддипломна) практика входить до циклу обов'язкових освітніх компонентів професійної підготовки. Даний вид практики передбачений у 8 семестрі, триває 7 тижнів та містить 8 кредитів ЄКТС.

5. Бази проходження практики

Базами для проходження навчальної практики можуть виступати заклади, які надають освітні (заклади дошкільної, загальної середньої, професійної, позашкільної освіти з інклюзивною формою навчання), психолого-педагогічні та корекційно-розвиткові (інклюзивно-ресурсні центри, навчально-реабілітаційні центри, спеціальні навчальні заклади, центри раннього розвитку), соціально-психологічні (центри соціальної та соціально-психологічної реабілітації, логопедичні пункти та кабінети, дитячі поліклініки тощо) послуги дітям з мовленнєвими порушеннями. При виборі бази практики враховується її відповідність напряму і темі випускової кваліфікаційної роботи здобувача. Під час практики здобувачі перебувають на посаді вчителя-логопеда, що дозволяє їм відпрацьовувати основні професійні навички в реальних умовах роботи.

6. Організація проведення практики

Програма практики розроблена відповідно до «Положення про організацію та проведення практик студентів» (остання редакція), затвердженого Вченою радою 26.09.2023 р., наказ №3.

Професійно-орієнтована практика є заключним етапом практичного ознайомлення здобувачів вищої освіти з обраною спеціальністю, закріплення професійних знань і навичок, отриманих у процесі теоретичного навчання, створює умови для всебічного та ґрунтовного закріплення отриманих знань, проведення наукового дослідження у рамках виконання бакалаврської роботи.

Програма професійно-орієнтованої практики (переддипломної) практики визначає обсяги знань, умінь і навичок, якими мають оволодіти здобувачі вищої освіти освітнього рівня бакалавр за ОП «Логопедія», закріплює та поглиблює знання з освітніх компонентів «Логопедія», «Логодидактика», «Логопсихологія», «Психолінгвістика», «Спеціальна методика початкового навчання мови та розвитку мовлення». Направлення студентів на практику здійснюється відповідно до навчального плану ОП «Логопедія» і підтверджується наказом по університету не пізніше, ніж за 10 днів до початку практики.

Розподіл студентів на бази практики та безпосереднє керівництво й контроль за виконанням плану проходження практики здійснює керівник практики – науково-педагогічний працівник кафедри спеціальної та інклюзивної освіти. Методист практики від кафедри контролює забезпечення умов проходження практики, здійснює контроль за виконанням програми практики, надає методичну допомогу студентам під час виконання ними завдань практики, проводить консультації щодо підготовки звітної документації.

7. Програма навчальної дисципліни

7.1. Зміст навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Організація проходження практики.

Тема 1. Настановча конференція з питань організації та проходження практики.

Ознайомлення з робочою програмою практики, правами та обов'язками студента-практиканта, базами проходження практики, метою, завданням, компетентностями практики, інформаційним обсягом практики (загальна інформація, зміст практики), термінами оформлення звітної документації практики, критеріями оцінювання; методичними рекомендаціями, рекомендованою літературою. Проходження техніки безпеки перед початком практики.

Тема 2. Ознайомлення з базою практики.

Ознайомлення з інформацією про базу практики (місце знаходження, працівники, режим роботи та ін.). Бесіда з директором, заступниками і вчителем-

логопедом про специфіку навчальної роботи. Знайомство з методичним та дидактичним забезпечення освітнього процесу, інформаційними матеріалами.

Вивчення способів організації освітнього процесу в закладі, ознайомлення з функціональними обов'язками його працівників, особливостями співпраці між різними фахівцями закладу з метою забезпечення ефективного освітнього процесу.

Складання індивідуальних планів проходження практики, перспективним, календарним та індивідуальним планом роботи.

Обговорення можливих досліджень практикантів з урахуванням специфіки теми бакалаврської роботи на період практики.

Змістовий модуль 2. Навчальна та науково-дослідницька діяльність

Тема 3. Спостереження та аналіз занять.

Спостереження та участь у проведенні всіх режимних процесів: відвідування занять, підготовка до занять; прийом дітей; діагностика мовленнєвого розвитку; ознайомлення з мовленнєвими картками; проведення логопедичного заняття; консультування батьків; складання рекомендацій; складання плану корекційно-логопедичної роботи.

Тема 4. Діагностична та навчальна робота.

Спостереження за дітьми з порушеннями мовлення на заняттях. Проведення логопедичного обстеження. Виготовлення наочно-дидактичного матеріалу, необхідного для роботи з дітьми дошкільного та молодшого шкільного віку. Написання розкладу проведення власних занять та інших форм роботи з дітьми. Участь у підготовці матеріалів для куточка батьків та інших інформаційних матеріалів. Проведення занять з учнями з мовленнєвими порушеннями під супервізією вчителя-логопеда.

Тема 5. Науково-дослідницька діяльність.

Підготовка матеріалів для проведення наукового дослідження. Ознайомлення, опанування та вдосконалення навичок у роботі з науковою літературою, складання бібліографії шляхом відвідування бібліотеки закладу, консультування з педагогами. Планування наукового дослідження, доопрацювання його дизайну відповідно до умов бази практики. Розробка інструментарію дослідження, його апробація. Збір та аналіз емпіричних даних. Консультування з вчителем-логопедом, керівництвом закладу та іншими фахівцями щодо інтерпретації результатів емпіричного дослідження, уточнення висновків.

Змістовий модуль 3. Підведення підсумків практики.

Тема 6. Оформлення звітної документації.

Аналіз та узагальнення результатів практичної підготовки. Оформлення та подання звітної документації відповідно до визначених вимог.

Тема 7. Підсумкова звітна конференція.

Підготовка доповіді та виступ на звітній конференції за результатами проходження професійно-орієнтованої (переддипломної) практики. Обговорення пропозицій щодо вдосконалення процесу організації та проведення практичного навчання.

8. Структура навчальної дисципліни

№	Тема	Кількість годин, відведених на:	
		Аудиторну роботу	Самостійну роботу
Змістовий модуль I. Організація проходження практики			
1	Настановча конференція з питань організації та проходження практики	2	
2	Ознайомлення з базою практики		6
Змістовий модуль II. Навчальна та науково-дослідницька діяльність			
3	Спостереження та аналіз занять		20
4	Діагностична та навчальна робота		80
5	Науково-дослідницька діяльність		80
Змістовий модуль III. Підведення підсумків практики			
6	Оформлення звітної документації		20
7	Підсумкова звітна конференція	2	
Всього		4	206

9. Перелік орієнтовних індивідуальних завдань практики

1. Вивчити і описати умови освітньої діяльності закладу.
2. Вивчити та проаналізувати планування роботи закладу.
3. Скласти індивідуальний план роботи.
4. Вивчити і проаналізувати умови роботи вчителя-логопеда, акцентуючи увагу на її науково-дослідних аспектах.
5. Проаналізувати зміст консультацій вчителя-логопеда для батьків дітей із мовленнєвими порушеннями та визначити їхню спрямованість.
6. Вивчити і проаналізувати специфіку діяльності вчителя-логопеда, інших фахівців, задіяних у дослідженні відповідно до теми бакалаврської роботи.
7. Розробити та провести дидактичне логопедичне заняття (написати конспект заняття, дібрати дидактичний матеріал).
8. Підготувати та провести пробне індивідуальне та групове логопедичне заняття (скласти конспект, дібрати необхідний дидактичний матеріал).

9. Підготувати програму психолого-педагогічного обстеження двох учнів із тяжкими порушеннями мовлення (обрати відповідні методики та стимульний матеріал).

10. Скласти план логопедичного обстеження дитини з тяжкими порушеннями мовлення (дібрати мовленнєві та дидактичні завдання для оцінювання рівня мовленнєвого розвитку).

11. Розробити план-конспект та провести індивідуальну консультацію з батьками дитини з порушеннями мовлення (визначити ключові питання взаємодії, підготувати рекомендації щодо корекційної роботи з дитиною).

12. Укласти перелік наукових та навчально-методичних праць з спеціальної педагогіки/логопедії за темою бакалаврської роботи за останні роки та опрацювати їх.

13. Обговорити результати кількісного та якісного аналізу проведеного експерименту, уточнити висновки емпіричного дослідження з вчителем-логопедом та іншими фахівцями закладу.

14. Підготувати чорновий варіант проведеного емпіричного дослідження.

10. Звітна документація

Звітна документація оформляється в друкованому вигляді. Папка з документами повинна містити титульну сторінку, на якій зазначаються прізвище, ім'я, по-батькові студента, вид практики, терміни її проходження, назва бази практики, прізвища керівника практики від університету та методиста практики (*додаток П.1*). На наступній після титульної сторінки вказується перелік усіх документів. Кожний окремий документ починається з титульної сторінки.

Після завершення практики кожен студент повинен подати для перевірки керівнику практики пакет звітної документації, у який входить:

1. Характеристика на здобувача-практиканта (в паперовому варіанті) з підписом керівника закладу, завірена печаткою.

2. Підібрані та опрацьовані матеріали для проведення емпіричного дослідження відповідно до теми бакалаврської роботи, розроблені та адаптовані методики та інструменти для емпіричного дослідження, статистичного аналізу отриманих результатів дослідження відповідно до теми роботи.

3. Щоденник, в якому фіксується аналіз організації та змісту виконання індивідуального плану проходження практики (*додаток П.2*).

4. Мовленнєві картки на 2-х дітей з різними порушеннями мовленнєвими (*додаток П.3*);

5. Два плани-конспекти контрольних фронтальних логопедичних занять (*додаток П.4*);

6. Два плани-конспекти контрольних індивідуальних логопедичних занять (*додаток П.4*);

7. Підготовлений та опрацьований перелік наукових і навчально-методичних джерел за темою бакалаврської роботи (огляд досліджень за темою роботи).

8. Підготовлений робочий варіант емпіричного дослідження з виділеними в ньому ключовими моментами: мета, завдання, об'єкт, предмет, теоретичне і практичне значення, опис змісту і результатів проведеного емпіричного дослідження, його висновків.

9. Виконане індивідуальне завдання (див. додаток П.5).

10. Звіт про професійно-орієнтовану (переддипломну) практику (додаток П.6).

11. Засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання

Для демонстрації та оцінювання результатів навчання за підсумками проходження професійно-орієнтованої (переддипломної) практики використовуються такі методи діагностики успішності навчання, як спостереження, перевірка звітної документації, доповіді та презентації.

12. Критерії оцінювання результатів практики та підведення її підсумків

Підведення підсумків практики проводиться на підсумковій конференції з її захисту в закладі вищої освіти за участю методиста і керівника.

Матеріали практики (звітна документація) подаються методисту для перевірки після закінчення терміну проходження протягом наступного тижня. Оцінювання відбувається з урахуванням якості виконання завдань практики, ставлення до педагогічної діяльності, дисциплінованості та самостійності здобувача вищої освіти, систематичності в роботі, відгуку з бази практики, оформлення звітної документації.

У разі невиконання здобувачем програми практики з поважних причин спільним рішенням керівника практики, методиста практики та завідувача кафедри за погодженням з деканом факультету визначається індивідуальна програма її проходження.

Розподіл балів за виконання завдань

№	Види роботи	Максимальний бал
1	Щоденник практики	10
2	Підібрані та опрацьовані матеріали для проведення емпіричного дослідження	10
3	Огляд досліджень за темою бакалаврської роботи	10
4	Підготовлений робочий варіант проведеного емпіричного дослідження	20
5	Мовленнєві картки на двох дітей з різними порушеннями мовленнєвими	5+5
6	Плани-конспекти двох контрольних фронтальних логопедичних занять	5+5
7	Плани-конспекти двох контрольних індивідуальних логопедичних занять	5+5
8	Індивідуальне завдання	5

9	Звіт	10
10	Виступ на підсумковій конференції	5
	Загальна кількість балів	100

Критерії оцінювання практики

Оцінка	За кредитно-трансферною системою	За національною системою	Визначення
A	90-100	5	ВІДМІННО – студент у повному обсязі на високому рівні та у встановлені терміни виконав програму практики, продемонструвавши при цьому самостійність у виконанні завдань, ініціативність та творчий підхід. Відгук методиста практики є позитивним.
B	85-89	4	ДУЖЕ ДОБРЕ – студент у повному виконав програму практики з дотриманням визначених термінів. При виконанні завдань практики продемонстрував здатність працювати самостійно, виявляти ініціативу та креативність. Звітна документація подана з незначним порушенням встановлених термінів у повному обсязі, проте існують незначні зауваження щодо її змісту та оформлення. Відгук методиста практики має позитивний характер.
C	75-84	4	ДОБРЕ – студент вчасно та у повному обсязі виконав програму практики; при виконанні завдань потребував методичної допомоги, стимулювання до ініціативності та вияву креативності. Звітна документація подана термінів у повному обсязі з незначним недотриманням термінів; існують незначні зауваження щодо її змісту та оформлення. Відгук методиста практики в основному позитивний.
D	65-74	3	ПОСЕРЕДНЬО – студент у неповному обсязі виконав програму практики; потребував допомоги при виконанні завдань практики і підготовки звітної документації. Звітна документація подана із суттєвим порушенням термінів і/або у неповному обсязі; існують зауваження до її змісту та оформлення. Відгук керівника практики в цілому позитивний, але містить окремі зауваження.
E	60-64	3	ЗАДОВІЛЬНО – студент пройшов практику із порушенням визначених термінів і/або у неповному обсязі виконав програму практики. Потребував допомоги у виконанні завдань практики та підготовки звітної документації. Звітна документація подана із значним порушенням термінів або у неповному об'ємі. Існують суттєві зауваження щодо

			її змісту та оформлення, які потребують доопрацювання. Відгук методиста практики містить суттєві зауваження.
FX	35-59	2	НЕЗАДОВІЛЬНО – студент не виконав програму практики у встановлені терміни та обсязі з поважних причин. Звітна документація подана із значним порушенням термінів; існують суттєві зауваження щодо її повноти, змісту та оформлення. Відгук методиста практики містить суттєві зауваження. Необхідне повторне проходження практики за окремими видами діяльності у вільний від навчання час.
F	1-34	2	НЕЗАДОВІЛЬНО – студент не виконав програму практики без поважних причин. Звітна документація не подана. Відгук методиста практики негативний. Студент рекомендується до відрахування.

14. Правила техніки безпеки

Правила техніки безпеки до здобувачів вищої освіти доводиться на настановчій сесії. Вони ознайомлюються з охорони праці та безпеки життєдіяльності для здобувачів вищої освіти Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка, які направляються для проходження практики.

15. Особливості проведення практики в умовах повномасштабної російсько-української війни

З початком повномасштабної війни та у зв'язку з переведенням освітнього процесу в Університеті на навчання з використанням технологій дистанційного навчання вносяться деякі зміни в процес організації та зміст практик.

Зокрема, забезпечена можливість:

- дистанційного проходження практики учасникам освітнього процесу, що здійснюється через платформи/сервіси MOODLE, Google Meet, ZOOM або з використанням месенджерів Viber, Telegram та ін.;
- проходження практики за місцем перебування учасника освітнього процесу у період визначений графіком проходження практики;
- долучення до настановчої конференції, що проводиться з використанням обраних систем відеозв'язку з обов'язковою фото чи відеофіксацією;
- на Інформаційному порталі розміщено графік практик та графік проведення консультацій для здобувачів вищої освіти;
- матеріали практики оформляються у друковано вигляді та надсилаються методисту чи керівнику практики на вказані у методичних рекомендаціях адреси, електронні варіанти матеріалів проходження практики розміщуються на електронній платформі MOODLE відповідно до визначених керівником практики строків;
- поточний контроль виконання завдань практики здійснюється керівником практики від закладу вищої освіти з допомогою платформи MOODLE чи месенджерів за погодженням зі здобувачами вищої освіти чи в телефонному режимі (за неможливості використання месенджерів);

- захист матеріалів практики відбувається на підсумковій конференції з використанням платформи/сервіси MOODLE, Google Meet, ZOOM або з використанням вищеперерахованих месенджерів з обов'язковою фіксацією етапів захисту практики та розміщення скріншотів з коротким супровідним текстом на сайті кафедри чи факультету;

- електронні версії відомостей обліку успішності здобувачів вищої освіти за результатами проходження практики розміщуються на електронному диску корпоративної електронної пошти та заповнюються головою комісії із захисту практики;

- поточне оцінювання результатів захисту практики відбувається на підсумковій конференції та оголошується здобувачам вищої освіти, а внесення оцінок за практику у відомості обліку успішності та залікові книжки після перевірки наявності друкованих матеріалів практики.

Враховуючи особливості організації дистанційного навчання на базах проходження практики, вносяться зміни до відповідних програм практики.

Відповідно до рекомендацій керуючих органів та внутрішніх наказів навчальних закладів дистанційне навчання у них здійснюється з використанням визначених платформ та месенджерів. Тривалість корекційних занять, особливості їх організації регламентуються наказами і розпорядженнями керівників закладів та методичними рекомендаціями відповідних структурних підрозділів (провідними спеціалістами відповідних установ навчальних закладів чи завідувачами методичних кабінетів управлінь освіти і науки).

Рекомендована література

Основна

1. Дослідницька робота здобувачів вищої освіти: навчально-методичний посібник для студентів спеціальності 016 “Спеціальна освіта” / Укл. І. М. Дичківська, О.А. Козлюк, Г. М. Косарева, О. І. Косарева, Т. О. Павлюк, Н. М. Руденко, О.І. Степанова, Н. Ф. Федорова, О. В. Войтович, О. І. Юрчук; За заг. ред. І. М. Дичківської, О. А. Козлюк. Рівне: РДГУ, 2019. 112 с.

2. Іншаков А. Є., Іншакова І. Є. Спеціальна методика розвитку мовлення дітей з ТПМ. Навчально-методичний посібник до курсу (для студентів бакалаврату спеціальності 016 Спеціальна освіта. Логопедія). Кривий Ріг: КДПУ. 285 с.

3. Лавриченко Н. М. Методологія наукових досліджень: педагогіка. Суми, 2018. 56 с. URL : <https://cutt.ly/jZQK1Zw>

4. Лісова Л.І. Корекція навчальної діяльності молодших школярів з тяжкими порушеннями мовлення: Монографія. Кам'янець-Подільський: ТОВ «Друк-Сервіс», 2015. 224 с.

5. Логодидактика. Навчальний посібник для вищого навчального закладу. Київ: Видавництво Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова, 2004. 348 с.

6. Логопедія: підручник / за ред. М. К. Шеремет. Вид. 4-те. К.: Слово, 2017. 856 с.

7. Лупінович С. М. Довідник вчителя-логопеда / С. М. Лупінович. – Тернопіль, 2008. – 133 с.

8. Мальська М., Паньків Н. Основи наукових досліджень: навчальний посібник. Львів : Видавництво ЛНУ імені Івана Франка. 2020. 226 с. URL : <https://geography.lnu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/01/Osnovy-naukovykhdoslidzhen-Pan-kiv-Malska.pdf>

9. Марченко І. С. Спеціальна методика розвитку мовлення (логопед. робота з корекції порушень мовлення у дошкільників) : навч. посіб. для студ. вищ. пед. навч. закл. / І. С. Марченко. – 3-є вид., перероб. і допов. – Київ : Слово, 2015. – 307 [1] с.

10. Медвідь В. Ю., Данько Ю. І., Коблянська І. І. Методологія та організація наукових досліджень (у структурно-логічних схемах і таблицях): навч. посіб. Суми: СНАУ, 2020. 220 с. URL : https://agro.snau.edu.ua/wpcontent/uploads/2020/11/20201113_100711.pdf

11. Організація та методика проведення наукових досліджень студентами спеціальності «Спеціальна освіта» / [кол. авторів; за заг. ред. С.П.Миронової]. Кам'янець-Подільський: Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка, 2016. – 136с.

12. Рібцун Ю. В. Учні початкових класів із тяжкими порушеннями мовлення: навчання та розвиток: навч.-метод. посіб. Львів : Світ, 2020. 264 с.

13. Хрестоматія з логопедії. Навчальний посібник. Київ: Книга-плюс, 2019. 496 с.

Додаткова

1. Древняк Л. П. Логопедична розминка, як сучасна форма мовленнєвого розвитку дошкільника/ Древняк Л.П. – Кривий Ріг. – 2020. – 48с.

2. Ковшар О.В. Формування комунікативної компетентності дітей старшого дошкільного віку з мовленнєвими порушеннями засобом дидактичних ігор : навчально-методичний посібник / О.В.Ковшар, – Кривий Ріг :КДПУ, 2022. – 62 с.

3. Малярчук А. Я. Обстеження мовлення дітей: Дидактичний матеріал. – Київ, 2002. – 137 с.

4. Основи наукових досліджень: навч. посіб. / за заг. ред. Т. В. Гончарук. Тернопіль, 2014. 272 с. URL : <http://surl.li/tjhn>

5. Рібцун Ю. В. Понятійно-термінологічний словник. Логопедія. Логопсихологія: довідкове видання. Київ: ІСПП, 2022. 48 с.

6. Рібцун Ю. В. Дитина з порушеннями мовленнєвого розвитку. Харків: Вид-во «Ранок», ВГ «Кенгуру», 2018. 40 с. (Інклюзивне навчання за нозологіями)

Інформаційні ресурси

1. Професійний стандарт на групу професій «Вчитель-логопед», «Логопед». URL: https://register.nqa.gov.ua/uploads/0/658-profesijnij_standart.pdf

2. Проект Порядку надання логопедичних послуг в системі освіти. URL: <https://nus.org.ua/2023/12/16/proyekt-poryadku-nadannya-logopedychnyh-poslug-u-systemi-osvity-mon-zaproshtuye-do-gromadskogo-obgovorenniya/>

ДОДАТКИ

Додаток П.1.

Титульна сторінка звітної документації

ЗВІТНА ДОКУМЕНТАЦІЯ з професійно-орієнтованої (переддипломної) практики

П.І.Б. _____
студента(ки) факультету педагогіки і психології
освітньо-професійної програми «Логопедія»
Тернопільського національного педагогічного університету ім. В. Гнатюка

у _____
(назва закладу, у якому проходила практика)

з _____ по _____ року

Керівник практики _____
(викладач кафедри)

Методист практики _____
(працівник бази практики)

Титульна сторінка щоденника студента-практиканта

Щоденник професійно-орієнтованої (переддипломної) практики

П.І.Б. _____
студента(ки) факультету педагогіки і психології
освітньо-професійної програми «Логопедія»
Тернопільського національного педагогічного університету ім. В. Гнатюка

Зміст документа:

1.1. Загальна характеристика бази практики

- інформація про базу практики (місце знаходження, працівники, режим роботи та ін.);
- перелік ігрового та навчально-дидактичного обладнання;
- перелік навчальної літератури;
- посадова інструкція вчителя-логопеда;
- перелік основної документації вчителя-логопеда.

1.2. Аналіз щоденної діяльності практиканта

Дата	Виконавець, зміст роботи	Аналіз проведеної роботи та висновок про її доцільність і ефективність	Враження, рекомендації, пропозиції та зауваження
------	--------------------------	--	--

Титульна сторінка

Мовленнєва карта

П.І.Б. _____
студента(ки) факультету педагогіки і психології
освітньо-професійної програми «Логопедія»
Тернопільського національного педагогічного університету ім. В. Гнатюка
під час професійно-орієнтованої (переддипломної) практики

1. Прізвище, ім'я _____ Вік _____

2. Домашня адреса _____

3. Дані про хід розвитку мовлення

(захворювання, травми, умови виховання, мовне оточення, розвиток мовлення дитини)

4. Стан слуху

5. Стан артикуляційного апарату:

• **Зуби** – нормальні, великі, дрібні, рідкі, деформовані, поза щелепною дугою.

• **Губи** – нормальні, товсті, вузькі, розщеплення, рубці, парез.

• **Рухи** – точні, активні, швидкі, із ускладненням, повільні.

• **Язик** – нормальний, великий, маленький, довгий, короткий, широкий, вузький, м'ясистий, малорухливий, в'ялий, напружений, парез.

• **Рухи** – точні, активні, швидкі, з ускладненням, повільні, об'єм рухів неповний, обмежений; недостатньо точний, тремор, девіація (вліво, вправо).

• **Під'язикова зв'язка** – нормальна, коротка, довга, приросла, відсутня, малорухлива.

• **Тверде піднебіння** – нормальне, високе, низьке, вузьке, широке, розщеплене (повне, часткове).

• **М'яке піднебіння** – нормальне, вкорочене, роздвоєне, відсутнє, в'яле, напружене, парез (повний, однобічний).

• **Прикус** – нормальний, прогнатія, прогенія, відкритий (боковий, передній).

6. Загальна характеристика мовлення

Імпресивне мовлення

Розуміння зверненого мовлення:

1. Виконання словесних інструкцій (*на, дай, візьми, принеси...*)

2. Знання іменників та дієслів (*покажи, де лялька, стіл, одяг; посади ляльку...*)

3. Розуміння значення прийменників (*поклади олівець на стіл, під, у, біля...*)

4. Значення назв предметів (*чашка, стілець...*)

5. Значення дії предмета (*хто йде?, хто сидить, що пливе?*)

6. Значення ознаки предмета (*маленький, великий, круглий, квадратний, червоний, синій...*)

7. Іменники та суфікси зменшеності

Експресивне мовлення

1. **Словниковий запас** – активний словник (не) відповідає віковій нормі, активний словник нижчий вікової норми, активний словник менший від пасивного словника, словник у межах повсякденного вжитку.

а) називання предметів і дій

б) розуміння слів переносного значення

в) називання предметів за описом

г) підбір назв до картинок

2. **Граматична будова, типи речень** (односкладні, прості, поширені, двоскладні)

а) складання речення за малюнком

б) складання оповідання за сюжетним малюнком

в) складання оповідання за серією малюнків

г) вживання прийменників у мовленні

д) утворення множини іменників

є) утворення родового відмінка множини

ж) утворення зменшувальної форми іменника

з) утворення прикметників від іменників

4. **Фразове мовлення** (фразами, окремими словами)

5. **Склад слова** (вимовляє основні побутові слова правильно, пропускає звуки, склади, називає окремі склади)

6. **Особливості мовлення:**

1. Проявляє схильність до ехололій.

2. Наявність мовленнєвих штампів (мовлення порожнє, без змісту, часто не співвідноситься з виконуваними діями, не відображає дійсних інтелектуальних здібностей дитини).

7. **Фонематичний слух**

1. Повторити сполучення складів у потрібній послідовності (два, три, чотири склади, разом із дзвінками, глухими, шиплячими, свистячими)

2. Виділення голосного серед інших голосних та на початку слова

8. **Просодичний бік мовлення:**

• **Темп** – нормальний, повільний, тахілалія, брадилалія, спотикання.

• **Голос** – нормальний, тихий, сиплий, згасаючий до кінця фрази, не модульований, назальний, викрикування слів.

• **Тембр** – нормальний, м'який, різкий.

• **Дихання** – верхньо-ключичне, грудне, діафрагмальне, уривчасте, експіративне, респіративне.

• **Артикуляція і дикція** – нормальна, мовлення крізь зуби, стерта, в'яла, нечітка.

• **Голосові зв'язки** – активні, пасивні.

• **Супроводжуючі рухи** – відсутні, у м'язах обличчя, шиї, рук; тіки, гримаси.

• **Зайкання** _____

9. Вимова звуків

(Таблиця для заповнення логопедом щодо рівня порушень, виправлення тощо.)

10. Динамічний праксис

• **Рухи** – точні, сильні, порушення тону м'язів, астенія, атаксія.

11. Характеристика дитини

(Загальний розвиток, поведінка, комунікабельність, увага, пам'ять, працездатність, ставлення до дефекту.)

12. Висновки логопеда

Рекомендації:

Логопед: _____

Підпис (матері, батька): _____

Дата: _____ 20__ р.

Титульна сторінка плану-конспекту логопедичного заняття

План-конспект логопедичного заняття

П.І.Б. _____

студента(ки) факультету педагогіки і психології
освітньо-професійної програми «Логопедія»

Тернопільського національного педагогічного університету ім. В. Гнатюка
під час професійно-орієнтованої (переддипломної) практики

Орієнтовна структура плану-конспекту

Дата проведення заняття: _____

Тема заняття: _____

Мета заняття: _____

Обладнання: _____

Хід заняття:

Вступна частина:

Основна частина:

Заклучна частина:

Титульна сторінка індивідуального завдання студента-практиканта

Індивідуальне завдання

П.І.Б. _____
студента(ки) факультету педагогіки і психології
освітньо-професійної програми «Логопедія»
Тернопільського національного педагогічного університету ім. В. Гнатюка
під час професійно-орієнтованої (переддипломної) практики

Титульна сторінка звіту студента-практиканта

Звіт

П.І.Б. _____
студента(ки) факультету педагогіки і психології
освітньо-професійної програми «Логопедія»
Тернопільського національного педагогічного університету ім. В. Гнатюка
під час професійно-орієнтованої (переддипломної) практики

Орієнтовна схема звіту:

1. Проаналізуйте, які знання, вміння, на навички щодо організації та здійснення освітнього процесу дітей з ООП ви здобули, у чому їх цінність для подальшої роботи та професійного розвитку.
2. Вкажіть, з якими труднощами ви зустрілись під час практики і як їх вирішували.
3. Сформулюйте пропозиції та рекомендації щодо покращення якості організації та проходження професійно-орієнтованої (переддипломної) практики.